

De grote boze markt

Tom Hannes beeldt een onbestemde groep van 'vrijemarktelovigen' af, die de bevolking tijdens normale tijden als werkpaarden van de markt voortdrijven, maar tijdens de huidige crisis hun schapenvacht aantrekken en op hypocriete wijze solidariteit verkondigen (*DS 16 maart*). De coronacrisis roept inderdaad spookbeelden op van 1929, 1987 en 2008.

Niettemin verschilt ze fundamenteel van karakter. Waar de voorgenoemde crises in gang werden gezet door de financiële sector, heeft de huidige crisis een duidelijke oorsprong in de reële economie – een combinatie van vraag- en aanbodschoke die het gevolg is van de wereldwijde lockdown als respons op de pandemie.

Het is ietwat verbazend hoe Hannes erin slaagt, door met een toon als die van de illusionaire predikanten die hij hekelt, deze crisis toch te wijten aan de grote boze markt. De drang om een duidelijke vijand te vinden, lijkt zo groot dat de vijand van 2008 weer uit de kast wordt gehaald. In tijden van hoge nood is vingerwijzen de makkelijkste oplossing.

Nochtans zullen we, behalve ongeziene ingrepen van overheden en centrale banken, ook de markt nodig hebben om deze crisis te doorstaan. Bedrijven zullen *cash on hand* nodig hebben. Garanderen dat de financiële markten die cash kunnen blijven leveren was een van de redenen voor de recente ingreep van de Amerikaanse Federal Reserve.

Meer algemeen is er nood aan een massale reallocatie van middelen vanuit de toekomst naar vandaag: denk aan leningen. In Amerika pleiten topeconomen Gabriel Zucman en Emmanuel Saez ervoor dat overheden de rol van *payer of last resort* vervullen, door de onderhoudskosten van bedrijven te betalen zolang de lockdown duurt. In Frankrijk belooft Macron 800 miljard euro om faillissementen te voorkomen. Zulke grootschalige middelen moeten van ergens komen, en financiële markten vervullen de immens complexe en vitale taak om ze aan te leveren.

Wie zal die leningen financieren? Vermoedelijk de belastingbetaler – toch zolang de ECB niet overschakelt naar directe financiering van overheidsschuld. Het grote verschil met 2008 is dat de verhoopte bail-outs deze keer rechtstreeks naar bedrijven zouden (moeten) gaan. Daarmee wordt iedereen geholpen, eerst en vooral de belastingbetaler. Ons land en de wereld hebben nood aan een overtuigende samenwerking tussen staat én markt, niet aan zinloze profeten.

DAVID VAN DIJCKE, DOCTORAATSTUDENT IN ECONOMIE AAN DE UNIVERSITY OF OXFORD